ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1948

Vyhlásené: 03.06.1948 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

121

Zákon
ze dne 28. dubna 1948
o znárodnění ve stavebnictví.

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

ODDÍL I.
Rozsah znárodnění.

§ 1

(1) Dnem 1. ledna 1948 se znárodňují zestátněním podniky, které na podkladě oprávnění živnostenského nebo oprávnění uděleného podle předpisů o civilních technicích (civilních inženýrech a civilních geometrech) provádějí stavební práce jakéhokoli druhu a u nichž počet osob v podniku zaměstnaných nebo činných dosáhl kdykoliv od 1. ledna 1946 padesáti osob.

(2) Splní-li se u některého podniku podmínky pro znárodnění podle odstavce 1 po dni 1. ledna 1948, znárodňuje se dnem, který určí ministr techniky, na Slovensku po slyšení pověřence techniky a vyhlásí v Úředním listě.

(3) Je-li spojeno nebo spojí-li se dva nebo více stavebních podniků za účelem společného provedení jedné nebo více staveb jakéhokoli druhu, podléhají dotčené podniky znárodnění, zvýší-li se tím počet osob v těchto spojených podnicích zaměstnaných nebo činných na padesát.

(4) Při zjišťování počtu osob v podniku zaměstnaných nebo činných podle odstavců 1 až 3 rozhoduje součet všech těchto osob bez ohledu na to, kde pracují nebo pracovaly.

(5) Ministr techniky určí v dohodě se zúčastněnými ministry po slyšení Ústřední rady odborů, na Slovensku též po slyšení pověřence techniky, který se dohodne se zúčastněnými pověřenci, vyhláškou v Úředním listě druhy podniků, které se pokládají za podniky podle odstavců 1 a 3.

(6) Ustanovení předchozích odstavců se nevztahuje na majetek státu ani na:

a) podniky, které dne 1. ledna 1948 byly ve vlastnictví společenstev výdělkových a hospodářských, zřízených podle zákona ze dne 9. dubna 1873, č. 70 ř. z., o společenstvech výdělkových a hospodářských, na Slovensku ve vlastnictví družstev zřízených podle §§ 223 a násl. zák. čl. XXXVII/1875, o obchodním zákonu, a byly jimi přímo provozovány, s výjimkou podniků, které nejpozději do 31. prosince 1948 určí ministr techniky v dohodě s Ústřední radou odborů a Ústřední radou družstev, na Slovensku též po slyšení pověřence techniky,

b) podniky, které dne 1. ledna 1948 byly ve vlastnictví svazků lidové správy a byly jimi přímo provozovány, s výjimkou podniků, které nejpozději do 31. prosince 1948 určí vláda na návrh ministra techniky, na Slovensku učiněný po slyšení pověřence techniky,

c) podniky, které ministr techniky v dohodě s ministrem financí, na Slovensku též po slyšení pověřenců techniky a financí, vyloučí ze znárodnění, při čemž jejich vlastníkům (provozovatelům) nařídí, aby je trvale zastavili, protože se vláda usnesla, že jejich další provozování není ve veřejném zájmu.

(7) Ministr techniky, na Slovensku po slyšení pověřence techniky, vyhlásí s účinkem doručení v Úředním listě, které podniky byly znárodněny podle předchozích odstavců.

§ 2

(1) Dosavadní vlastníci, držitelé, orgány národní správy a zmocněnci k zatímní správě (§ 19) podniků, podléhajících znárodnění podle § 1, podají ministerstvu techniky hlášení, jehož vzor vyhlásí ministr techniky v Úředním listě. Toto hlášení jest podati do 15 dnů ode dne vyhlášení vzoru. Nastanou-li okolnosti rozhodné pro znárodnění teprve po tomto dni, počíná lhůta ke hlášení dnem, kdy tyto okolnosti nastaly. V řízení musí spolupůsobiti též osoby, které k tomu budou vyzvány ministerstvem techniky. Hlášení má býti podepsáno i závodní radou nebo závodním důvěrníkem; pokud hlášení nepodává dosavadní vlastník nebo držitel znárodněného majetku, je povinen připojiti k němu své vyjádření.

(2) Osoby jmenované v odstavci 1 jsou povinny spolupůsobiti při sestavování účetních závěrek za dobu do znárodnění, pokud k tomu budou vyzvány příslušným ústředním orgánem.

§ 3

Majetek znárodněný podle tohoto zákona může ministr techniky v dohodě s ministrem financí a s věcně příslušným ministrem, na Slovensku též po slyšení pověřence techniky,

1. přenechati za náhradu připadající na takový majetek podle § 8,
   a) podnikům lidové správy, které budou zřízeny podle zvláštního zákona,
   b) společenstvům výdělkovým a hospodářským (družstvům) nebo jiným právnickým osobám,
2. převésti do působnosti jiného ministra, aby jej začlenil do podniků, ústavů nebo zařízení, na něž se jeho působnost vztahuje.

§ 4

(1) Znárodněním nabývá stát vlastnictví k znárodněnému majetku.

(2) Znárodnění se týká

a) nemovitostí, budov, zařízení, ložisek a nalezišť surovin,

b) příslušenství podniku počítajíc v to všechny movitosti a práva (licence, živnostenská oprávnění, známky, vzorky, vodní práva a pod.), směnky, cenné papíry, vkladní knížky, hotovosti a pohledávky,

c) jiných nemovitostí a práv, než která jsou příslušenstvím podniku.

(3) Majetku uvedeného v odstavci 2 se znárodnění týká, slouží-li nebo je-li určen k provozu znárodněného podniku, i když náleží někomu jinému než vlastníku podniku. Patentů a zásob, zejména surovin, pomocných a provozovacích hmot, polotovarů, rozpracovaných a hotových výrobků, se znárodnění týká jen, patří-li vlastníku nebo provozovateli znárodněného podniku.

(4) Spolu s podnikem se znárodňují v rozsahu plynoucím z ustanovení odstavců 2 a 3:

a) veškeré výrobní podniky a závody náležející vlastníku nebo provozovateli znárodněného podniku,

b) veškeré podniky a závody, které tvoří s podnikem znárodněným hospodářský celek, i když náleží někomu jinému než vlastníku znárodněného podniku.

(5) Náleží-li znárodněný podnik komanditní společnosti na akcie, akciové společnosti nebo společnosti s ručením obmezeným, znárodňuje se veškerý jejich majetek, jakož i ve stejném rozsahu podniky koncernové, u kterých jim náleží více než polovina základního kapitálu nebo na které mají rozhodující vliv.

(6) Ministr techniky, na Slovensku po slyšení pověřence techniky, může vyjmouti ze znárodnění jednotlivé majetkové kusy, majetkové soubory nebo práva, pokud jich není nezbytně třeba k provozu národního podniku, a ponechati je dosavadnímu vlastníku, kterému může zároveň uložiti podmínky, zejména podmínku, že do stanovené lhůty zřídí ve prospěch národního podniku služebnost nebo užívací právo.

(7) Ustanovení předchozího odstavce lze obdobně užíti i na majetek, na který se vztahuje ustanovení čl. IV zákona ze dne 7. dubna 1948, č. 79 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon ze dne 16. května 1946, č. 128 Sb., o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a o nárocích z této neplatnosti a z jiných zásahů do majetku vzcházejících. Jde-li při tom o majetek znárodněný nebo o takový jiný majetek, k jehož znárodnění nedošlo jen v důsledku neplatného majetkově-právního jednání nebo neplatného zásahu z doby nesvobody, hledí se v řízení o náhradě na osoby, které dosáhly pravomocného výroku podle čl. IV, odst. 1 zákona č. 79/1948 Sb. jako by jim tento majetek byl znárodněn.

(8) O rozsahu znárodnění podle odstavců 2 až 5 rozhoduje ministr techniky, na Slovensku po slyšení pověřence techniky. Pro řízení o zjištění rozsahu znárodnění neplatí ustanovení vládního nařízení ze dne 13. ledna 1928, č. 8 Sb., o řízení ve věcech náležejících do působnosti politických úřadů (správní řízení).

§ 5

(1) Národní podnik (§§ 10 a násl.), do kterého se začleňuje majetková podstata znárodněného podniku, vstupuje v den jejího převzetí v závazky znárodněného podniku. Do závazků, podle nichž má majetková podstata nebo provozní zařízení znárodněného podniku přejíti po dni počátku účinnosti tohoto zákona na třetí osobu, nevstupuje národní podnik, do kterého byla tato podstata nebo zařízení začleněna. Za závazky znárodněného podniku se nepokládají osobní daně, dávky a poplatky bývalého vlastníka a majetková podstata znárodněného podniku ani národní podnik, do něhož bude začleněna, za ně neručí. Osobními daněmi a dávkami se rozumí daň důchodová, válečný příspěvek, daň rentová přímo vybíraná, daň z majetku podle vládního nařízení ze dne 16. prosince 1942, č. 410 Sb., o dani z majetku, majetkové dávky podle zákona ze dne 15. května 1946, č. 134 Sb., o dávce z majetkového přírůstku a o dávce z majetku a mimořádné dávky podle zákona ze dne 31. října 1947, č. 185 Sb., o mimořádné jednorázové dávce a mimořádné dávce z nadměrných přírůstků na majetku. Způsob úhrady těchto osobních daní a dávek stanoví ministr financí vyhláškou v Úředním listě. Začlení-li se majetková podstata do několika národních podniků, určí ministr techniky, na Slovensku po slyšení pověřence techniky, zároveň s opatřením podle § 13, odst. 1, do kterých závazků vstoupí jednotlivý národní podnik. Budou-li majetkové podstaty (jejich části) převedeny do působnosti jiného ministra, rozvrhne ministr techniky závazky v dohodě s příslušným ministrem zároveň s opatřením podle § 3. Ministr techniky dále určí v dohodě s ministrem financí, na Slovensku též po slyšení pověřenců techniky a financí, do kterých závazků, patřících k jiným než znárodněným majetkovým podstatám, začleněným podle § 11, národní podnik vstupuje; za závazky patřící k podniku nebo závodu, který náleží státu, se nepokládají povinnosti, které vyplývají z poskytnutí prostředků státem, pokud přesahují bilanční hodnotu jiného než investičního majetku.

(2) U závazků, které jsou hospodářsky neodůvodněné, počítajíc v to závazky ze služebních smluv, zaručujících zaměstnancům nepřiměřeně vysoké platy, zaopatřovací požitky, odbytné a pod., může se národní podnik domáhati zrušení nebo jiné přiměřené úpravy. Nedojde-li o tom k dohodě, rozhodne rozhodčí soud zřízený podle zákona ze dne 21. listopadu 1946, č. 228 Sb., o rozhodčích soudech pro úpravu některých závazků národních podniků.

(3) Za závazky znárodněného podniku nebo jiných začleněných majetkových podstat (§ 11) stát neručí, ani když dojde k úpravě závazků podle § 6.

§ 6

(1) Jsou-li znárodněný podnik nebo jiná začleněná majetková podstata ke dni převzetí předluženy, může národní podnik požádati soud, aby do výše obecné ceny aktiv předluženého podniku nebo předlužené podstaty ke dni převzetí upravil uspokojení závazků, patřících k tomuto podniku nebo k této podstatě a určil jejich splatnost, přihlížeje k hospodářským možnostem národního podniku.

(2) Věřitelé jsou povinni na vyzvání soudu vyhláškou v Úředním listě ve lhůtě soudem stanovené přihlásiti své nároky k řízení o návrhu podle odstavce 1; neučiní-li tak, jejich nároky proti národnímu podniku zanikají.

(3) Úprava podle odstavce 1 se provede takto:

a) nedotčeny zůstávají závazky vyplývající z nároků věřitelů na vyloučení věcí z podstaty znárodněného podniku nebo jiné začleněné majetkové podstaty, pokud takovéto nároky nezanikly znárodněním;

b) nedotčeny zůstávají též závazky, vyplývající z nároků věřitelů, majících právo na oddělené uspokojení z určité věci, pokud jsou kryty hodnotou této věci;

c) ostatní závazky, které podle pořadí jim příslušejícího [písm. d)], nebudou plně kryty rozdílem mezi obecnou cenou aktiv znárodněného podniku nebo jiné začleněné majetkové podstaty a hodnotou závazků, které podle ustanovení písm. a) a b) zůstanou nedotčeny, se uspokojí poměrně. Za takovéto závazky se pokládají také závazky uvedené pod písm. b), pokud nejsou kryty způsobem tam uvedeným;

d) závazky, na něž se vztahují ustanovení písm. c), se zařazují podle pořadí do čtyř tříd. Do prvé třídy náležejí náklady řízení, do druhé až čtvrté třídy náležejí závazky, které podle obdoby konkursního řízení náležejí do prvé až třetí třídy. Závazky téže třídy mají mezi sebou stejné pořadí.

(4) Pokud závazky podle pořadí jim příslušejícího nebudou uspokojeny úpravou podle odstavce 3, nepůsobí proti národnímu podniku. Úprava závazků podle odstavce 3 působí toliko proti národnímu podniku.

(5) Zákonem budou vydány podrobné předpisy o příslušnosti soudní, o řízení podle předchozích odstavců, o jeho účincích na promlčení pohledávek, na spory, na exekuční a konkursní řízení a na práva na oddělené uspokojení a o způsobu, jak se zjišťují nároky věřitelů.

§ 7

(1) Národní podnik může odporovati právním jednáním, která vykonal vlastník majetku znárodněného po 27. říjnu 1945 v úmyslu poškoditi nebo ztížiti znárodnění anebo zavléci ve svůj nebo cizí prospěch majetkové hodnoty.

(2) Odporovati lze do dvou let ode dne uveřejnění vyhlášky, o začlenění znárodněného majetku do národního podniku. Jinak platí přiměřeně ustanovení odpůrčího řádu, vydaného zákonem ze dne 27. března 1931, č. 64 Sb., kterým se vydávají řády konkursní, vyrovnací a odpůrčí.

(3) Právní jednání o převodu podniků, na které by se vztahoval tento zákon, nebo o převodu kapitálových účastí na společnostech, jejichž podniky se znárodňují podle tohoto zákona, pokud byla uzavřena v době dvou měsíců přede dnem znárodnění, jsou platná jen, schválí-li je ministerstvo techniky.

ODDÍL II.
Náhrada.

§ 8

(1) Pokud není stanoveno jinak, ani nejde o předlužení podle § 6, odst. 1, přísluší za majetek znárodněný podle tohoto zákona náhrada, o které platí přiměřeně §§ 7 až 11 dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 100 Sb., o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků, ve znění zákona ze dne 28. dubna 1948, č. 114 Sb., (dále jen „dekretu“).

(2) Pro určení náhrady je rozhodný stav znárodněného majetku v den převzetí národním podnikem a závazků k němu v tento den náležejících. Náhrada se rovná obecné ceně majetku, vypočtené podle úředních cen ke dni znárodnění, a není-li těchto cen, zjištěné úředním odhadem, po odečtení závazků. Ministr techniky může vydati v dohodě s ministrem financí směrnice pro stanovení obecné ceny a ocenění závazků pro výpočet náhrady podle tohoto ustanovení.

(3) Při určení náhrady se nepřihlíží k hodnotě

a) staveb, prací a dodávek provedených, rozestavěných a nedokončených, jež nejsou zahrnuty do státního hospodářského plánu, platného v den znárodnění, pokud byly při nich porušeny platné předpisy,

b) surovin, výrobních hmot, polotovarů a tovarů, získaných v rozporu s předpisy o obhospodařování a přídělu surovin, hmot a výrobků, platnými v den znárodnění,

c) pohledávek za stavby, práce, hmoty, polotovary a výrobky, provedené nebo dodané v rozporu s předpisy, uvedenými v písm. b),

d) nevytěženého vyhrazeného nerostného bohatství,

e) majetku určeného pro sociální, vzdělávací, tělovýchovné a podobné účely.

§ 9

(1) Náhrada se neposkytuje za znároněný majetek, který ke dni znárodnění vlasnicky náležel nebo náleží osobám fysickým, jež byly nebo budou
právoplatně odsouzeny soudy pro zločin nebo přečin spáchaný do dne znárodnění

a) po 5. květnu 1945 podle zákona ze dne 19. března 1923, č. 50 Sb., na ochranu republiky, ve znění předpisů jej měnících a doplňujících, nebo

b) podle § 43 dekretu, nebo

c) podle zákona ze dne 13. února 1947, č. 15 Sb., o stíhání černého obchodu a podobných pletich, nebo

d) podle zákona ze dne 13. února 1947, č. 27 Sb., o trestní ochraně provádění dvouletého hospodářskeho plánu, nebo

e) podle zákona ze dne 18. července 1946 č. 165 Sb., o trestní ochraně národních podniků, znárodněných podniků a podniků pod národní správou.

(2) O použití cenných papírů odpovídajících hodnotě znárodněného majetku, za který se neposkytuje náhrada osobám uvedením v odstavci 1, platí přiměřeně ustanovení § 5, odst. 2, č. 2 zákona ze dne 11. března 1948, č. 51 Sb., o úpravě některých finančních pomněrů národních podniků průmyslových a potravinářských.

ODDÍL III.
Národní podnik a jeho organisace.

§ 10

(1) K jednotnému vedení a podnikatelskému obstarávání prací, výkonů a dodávek potřebných k provádění staveb všeho druhu zřídí ministr techniky v dohodě s ministrem financí po slyšení Ústřední rady odborů „Československé stavební závody, národní podnik“ se sídlem v Praze (dále jen „národní podnik“) jako samostatnou právnickou osobu, spravovanou představenstvem a ředitelem, který mu předsedá. Pro obstarávání činnosti národního podniku na Slovensku zřídí představenstvo oblastní správu v Bratislavě.

(2) Do podnikové činnosti národního podniku patří zejména:

a) konat práce všeho druhu, jichž je třeba k provedení a dokončení jakýchkoli staveb, a dále všechny práce, výkony a dodávky k této činnosti patřící,

b) obstarávat kvalifikovanými odborníky plány, rozpočty a kalkulace pro všechny druhy stavebních prací,

c) vyrábět montované a polomontované stavby, stavební konstrukce, stavební dílce a tvárnice,

d) spolupracovat po odborné stránce se stavebními podniky svazků lidové správy a výdělkových a hospodářských společenstev (družstev),

e) nabývat, pronajímat, opravovat a zcizovat stavební stroje,

f) pečovat o výzkumnictví a zkušebnictví ve stavebnictví a provádět je.

(3) Ustanovení §§ 13, 15 až 18 a 20 až 22 dekretu platí přiměřeně i pro národní podnik zřízený podle odstavce 1. Dokud nebude zřízen celostátní ústřední orgán a na Slovensku oblastní orgán (§ 13, odst. 2), potvrzuje volené členy představenstva a jmenuje a odvolává ostatní členy představenstva, ředitele a jeho náměstky ministr techniky.

§ 11

(1) Do národního podniku budou začleněny majetkové podstaty:

a) podniků, znárodněných podle tohoto zákona, pokud nebudou převedeny podle § 3,

b) podniků znárodněných podle jiných zákonů, které svou činnost vykonávají převážně na stavbách nebo jejichž výroba slouží převážně k provádění staveb,

c) podniků konfiskovaných podle dekretu presidenta republiky ze dne 25. října 1945, č. 108 Sb., o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy, pokud předmětem jejich podnikání jsou obory uvedené pod písm. a) a b).

(2) Majetkové podstaty uvedené v předchozím odstavci začlení do národního podniku ministr techniky, a to:

1. pokud jde o majetkové podstaty uvedené v odstavci 1, písm. b) v dohodě s příslušným ministrem,

2. pokud jde o majetkové podstaty uvedené v odstavci 1, písm. c), jakož i pokud jde o majetkové podstaty spravované Fondem národní obnovy podle § 16 zákona č. 128/1946 Sb., po slyšení předsedy příslušného osidlovacího úřadu.

(3) Do národního podniku může ministr techniky v dohodě s příslušným ministrem a s ministrem financí začleniti i jiné majetkové podstaty než uvedené v odstavci 1, náležející státu, jeho podnikům nebo fondům, jakož i částky z prostředků Fondu znárodněného hospodářství.

§ 12

(1) Rozsah majetkových podstat, jichž se týkají opatření uvedená v § 11, odst. 2, č. 2, určí ministerstvo techniky v dohodě s příslušným osidlovacím úřadem a Fondem národní obnovy, na Slovensku též po slyšení pověřenectva techniky, přiměřeně podle předpisů platných o přídělu konfiskovaných majetků.

(2) Fond národní obnovy zatíží Fond znárodněného hospodářství částkou rovnající se úhradě za konfiskované majetkové podstaty v rozsahu jejich použití podle odstavce 1, která se určí přiměřeně podle ustanovení § 8, odst. 2.

(3) Ministr techniky může v dohodě s ministrem financí nařídit, aby národní podniky převedly na Fond znárodněného hospodářství své vázané vklady.

(4) Vláda určí, jak se vyrovná zůstatek vzájemných nároků mezi Fondem národní obnovy a Fondem znárodněného hospodářství.

§ 13

(1) Ministr techniky může v dohodě s ministrem financí a po slyšení Ústřední rady odborů, na Slovensku též po slyšení pověřenců techniky a financí, zřizovat z majetkových částí národního podniku nebo z majetkových podstat nebo jejich částí uvedených v § 11, odst. 1 další národní podniky. Stejným způsobem může ministr techniky národní podniky slučovat, dělit nebo zrušovat, při čemž platí přiměřeně příslušná ustanovení dekretu.

(2) K jednotnému řízení národních podniků a k podnikatelskému obstarávání jejich společných záležitostí zřídí vláda na návrh ministra techniky podle potřeby po slyšení Ústřední rady odborů celostátní ústřední orgán a na Slovensku též po slyšení pověřence techniky oblastní orgán.

(3) Do zřízení orgánů, uvedených v předchozím odstavci, vykonávají orgány národního podniku podle § 10, odst. 1 úkoly celostátního ústředního orgánu.

(4) Ministru techniky, na Slovensku po slyšení pověřence techniky, přísluší zříditi odštěpný (vedlejší) závod národního podniku.

(5) Zřízení národního podniku nebo odštěpného (vedlejšího) závodu se vyhlásí v Úředním listě.

(6) Ustanovení §§ 13, 15 až 18 a 20 až 22 dekretu platí přiměřeně i pro národní podniky, ústřední orgán a oblastní orgán, uvedené v tomto paragrafu.

(7) Pro národní podniky zřízené podle tohoto zákona platí přiměřeně ustanovení zákona č. 51/1948 Sb., pokud vláda nestanoví nařízením odchylky pro zvláštní povahu stavebního podnikání; věcně příslušným ministrem podle těchto ustanovení jest ministr techniky.

§ 14

Vláda může podříditi ústřednímu (oblastnímu) orgánu i podniky zřízené podle jiných právních předpisů. Pokud vláda neupraví nařízením odchylně poměry takových podniků, platí o nich přiměřeně předpisy, podle kterých byly tyto podniky zřízeny.

§ 15

Ministr techniky může vyjmouti národní podnik z jeho organisace podle tohoto oddílu a v dohodě s příslušným ministrem odevzdati k opatření podle předpisů, které tomuto ministru přísluší prováděti. Pokud vláda neupraví nařízením odchylně poměry takového národního podniku, platí o něm přiměřeně ustanovení tohoto oddílu.

§ 16

(1) Vláda vydá nařízením podrobné předpisy o národních podnicích a ústředních a oblastních orgánech, zejména o jejich správě, hospodaření, financování, o použití jejich zisků, o vztahu zaměstnanců k podniku, o kontrole, o odpovědnosti ředitele a členů představenstva, o výzkumnictví národních podniků a o působnosti ministerstva techniky v poměru k národním podnikům.

(2) Ministr techniky, na Slovensku zásadně prostřednictvím pověřence techniky, dozírá na národní podniky a může veškerou jejich činnost a hospodaření kdykoliv svými nebo jím pověřenými orgány přezkoumávati. Podrobnosti o dozoru může vláda upraviti nařízením.

§ 17

(1) Pracovní a platové poměry zaměstnanců národních podniků a ústředního (oblastního) orgánu se řídí předpisy platnými pro zaměstnance v soukromoprávním poměru.

(2) Pokud tento zákon nestanoví jinak, nesmějí býti zásadně zhoršeny platové a zaopatřovací podmínky zaměstnanců a poživatelů zaopatřovacích platů znárodněných podniků, kteří byli v nich zaměstnáni nebo požívali zaopatřovací platy v den převzetí podniku.

(3) Vláda upraví nařízením pracovní a platové poměry, jakož i další pensijní zabezpečení zaměstnanců, kteří do dne převzetí podniku v něm konali službu v pragmatikálním nebo regulovaném služebním poměru.

§ 18

Majetek určený pro sociální, vzdělávací a podobné účely nesmí býti odňat svému určení. To platí též o sociálních, vzdělávacích a podobných fondech.

ODDÍL IV.
Závěrečná ustanovení.

§ 19

Dokud nebyla majetková podstata, znárodněná podle tohoto zákona, převzata národním podnikem, platí o zatímní správě předpisy § 37 dekretu s tou odchylkou, že ministr techniky může v dohodě s ministrem financí, na Slovensku po slyšení pověřenců techniky a financí, pověřit zatímní správou znárodněných podniků zmocněnce jemu odpovědné a stanovit rozsah jejich zmocnění.

§ 20

Živnostenská oprávnění a oprávnění podle předpisů o civilních technicích k provádění staveb jakéhokoli druhu může příslušný úřad udělit jen se souhlasem ministerstva techniky. Souhlasu je třeba též při zakládání nových podniků těchto odvětví podle oprávnění již dříve udělených.

§ 21

Právní jednání, písemnosti, podání k zápisu do veřejných knih a rejstříků a úřední úkony, potřebné k provádění tohoto zákona jsou osvobozeny od daní, poplatků a dávek. To neplatí o obchodní (podnikové) činnosti, o převodech majetku nebo majetkových práv z národních podniků na osoby jiné než národní podniky a o běžných obchodech ukončovaných likvidátorem podle § 30 dekretu.

§ 22

(1) Výtěžky (důchody) dosažené ze znárodněného podniku až do dne převzetí jsou součástí základu pro vyměření daně důchodové, všeobecné i zvláštní daně výdělkové a daně rentové posledního vlastníka znárodněného podniku před jeho znárodněním.

(2) Znárodněný podnik má v oboru daně z obratu a cenových vyrovnávacích částek postavení poplatníka daně z obratu až do dne, kdy o jeho převzetí bude uveřejněna vyhláška v Úředním listě.

§ 23

(1) Kdo se dopustí pletich v úmyslu, aby znárodnění podniků podléhajících znárodnění zestátněním zmařil nebo zvýšenou měrou ztížil, bude potrestán pro zločin těžkým žalářem od jednoho roku do pěti let a trestem na penězích do deseti milionů Kčs; v oboru působnosti trestního zákona zák. čl. V/1878 vysloví soud zároveň ztrátu úřadu a dočasné odnětí politických práv.

(2) Kdo poruší některé ustanovení tohoto zákona nebo nařízení podle něho vydaných, bude potrestán, nejde-li o čin soudně trestný, okresním národním výborem pro správní přestupek trestem na penězích (pokutou) do 5,000.000 Kčs a trestem na svobodě (vězením, uzamčením) do šesti měsíců nebo některým z těchto trestů; pro případ nedobytnosti trestu na penězích uloží se náhradní trest na svobodě podle míry zavinění do šesti měsíců. Uloží-li se oba tresty zároveň, nesmí trest na svobodě spolu s náhradním trestem za nedobytný trest na penězích činiti více než šest měsíců.

(3) Tresty na penězích připadají státu.

§ 24

(1) Ukládá-li soud nebo okresní národní výbor trest na penězích zaměstnanci, zmocněnci, zástupci nebo jinému orgánu fysické nebo právnické osoby, při jejímž zastoupení byl čin trestný podle § 23 spáchán, může vysloviti, že tato osoba ručí za uložený trest na penězích rukou společnou a nerozdílnou.

(2) Tato osoba musí býti, je-li soudu (okresnímu národnímu výboru) známa, obeslána k jednání v první stolici a je oprávněna přednésti skutkové okolnosti, jež mohou mít význam pro posouzení věci, a činiti návrhy.

(3) Výrok o ručení třeba pojmouti do rozsudku (trestního nálezu) a osoba tímto výrokem postižená má právo brátí jej v odpor odvoláním. V řízení pro soudně trestný čin může se veřejný

žalobce odvolati také tehdy, když takový výrok nebyl učiněn. O odvolání proti takovému výroku platí totéž, co o odvolání proti výroku o trestu.

(4) Tresty na penězích se dobývají na osobě, jíž bylo ručení uloženo, podle všeobecných ustanovení platných o trestech na penězích.

§ 25

(1) Při odsouzení pro zločin podle § 23, odst. 1 nebo při odsouzení pro správní přestupek podle § 23, odst. 2 k trestu na svobodě nebo na penězích přesahujícímu jeden milion Kčs uveřejní se rozsudek (trestní nález) v jednom nebo několika denních listech určených rozsudkem (trestním nálezem) na útraty odsouzeného.

(2) Soud (okresní národní výbor) stanoví, zda mají být uveřejněny i důvody rozsudku (trestního nálezu) nebo jejich podstatný obsah ve znění, které sám určí.

§ 26

Z odsuzujícího trestního nálezu se lze do 15 dnů od jeho doručení odvolati k zemskému národnímu výboru, který rozhodne s konečnou platností. Odvolání jest podati u okresního národního výboru, který nález vydal. Odvolání má odkladný účinek.

§ 27

Přestupky tohoto zákona se promlčují ve třech letech.

§ 28

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1948; provede jej ministr techniky v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Dr. Beneš v. r.

Gottwald v. r.

Dr. Ing. Šlechta v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.